

Notă informativă
la proiectul Legii pentru modificarea Anexei nr. 3 din
Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească

În vederea optimizării din punct de vedere organizațional sistemul judecătoresc, a fost elaborat proiectul legii pentru modificarea Anexei nr. 3 din Legea nr 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, care prevede lichidarea Curții de Apel Bender ca instanță judecătorească. Principalul argument menit să susțină decizia promovată de către proiect este sarcina de lucru a Curții de Apel Bender în raport cu alte curți de apel.

În urma mai multor studii care s-au efectuat în ultimii ani, precum și în rezultatul statisticilor prezentate de către Departamentul de administrare judecătorească, se constă că volumul de lucru la nivelul curților de apel variază considerabil. Dacă ar fi să facem o analiză comparativă, în format tabelar, a volumului de lucru a Curții de Apel Bender cu cel al Curții de Apel Bălți, aceasta ar arăta cam așa:

Dosarele examinate în primă instanță:

Anul	Civile				Economice			
	Aflate la examinare		Examineate		Aflate la examinare		Examineate	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	2	1	2	1	319	34	112	7
2012	56	13	55	12	234	36	85	19
2011	48	26	46	24	31	-	8	-

Analizând dinamica dosarelor examinate de către Curțile de Apel Bălți și Bender se observă o *descreștere* a numărului de dosare aflate la examinare în prima instanță.

Curțile de Apel, de asemenea examinează în ordine de apel și în ordine de recurs dosare penale, civile și economice. Astfel:

Dosare penale:

Anul	Apel				Recurs			
	Aflate la examinare		Examineate		Aflate la examinare		Examineate	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	787	256	542	206	518	117	473	106
2012	606	196	405	132	695	146	635	133
2011	527	133	421	105	715	130	660	112

În rezultatul analizei s-a stabilit că, în ordine de apel a crescut numărul dosarelor penale examinate în anul 2013, față de anul 2012 și 2011, iar în ordine de recurs, în 2013 față de 2012 și 2011, numărul dosarelor examinate a scăzut.

Chiar dacă numărul cauzelor în apel a crescut, volumul de lucru al Curții de Apel Bender rămîne să fie, în 2013, *de aproximativ 3,07 ori mai mic* decît cel al Curții de Apel Bălți, iar în cazul dosarelor de recurs – *de aproximativ 4,4 ori mai mic*.

Dosare civile:

Anul	Apel				Recurs			
	Aflate la examinare		Examineate		Aflate la examinare		Examineate	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	2250	430	1751	336	996	173	887	150
2012	2136	452	1602	376	905	191	780	171
2011	2209	382	1784	304	781	150	678	125

Dacă e să examinăm dinamica dosarelor civile pentru ultimii ani, examinate de către Curtea de Apel Bălți și Curtea de Apel Bender, atât în penal, cât și în recurs, atunci vedem că numărul acestora a crescut în 2013, față de 2012 și 2011.

Ca și în cazul dosarelor penale, în cadrul Curții de Apel Bender, se observă, în 2013 față de 2011, o creștere neesențială a numărului de dosare civile aflate la examinare, dar totodată, aceasta reprezintă o descreștere față de 2012. Comparînd, însă, sarcina Curții de Apel Bender cu cea a Curții de Apel Bălți, în 2013, diferența este una considerabilă - în mediu *de 5,5 ori mai puține* dosare aflate spre examinare în apel și *de aproximativ 5,7 ori mai puține* - dosare aflate spre examinare în recurs.

Dosare economice:

Anul	Apel				Recurs			
	Aflate la examinare		Examineate		Aflate la examinare		Examineate	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	357	53	260	48	125	29	115	28
2012	238	53	153	41	154	21	139	16
2011	36	-	5	-	26	-	5	-

Diferența de sarcină, în 2013, în cazul dosarelor economice, este *de aproximativ 6,7 ori* - în cazul dosarelor aflate la examinare în apel și *de aproximativ 4,31* - dosare aflate la examinare în recurs. Totodată a scăzut numărul de dosare aflate la examinare în 2013 față de 2012.

Dosare examinate conform Legii contenciosului administrativ:

Anul	I instanță				Recurs			
	Aflate la examinare		Examineate		Aflate la examinare		Examineate	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	44	2	44	2	362	65	281	59
2012	263	40	235	38	241	100	188	75
2011	294	39	249	28	257	86	213	79

Diferența de sarcină, în 2013, în cazul dosarelor aflate la examinare în contencios administrativ este *de aproximativ 22 de ori* - în cazul dosarelor aflate la examinare în primă instanță și *de aproximativ 5,56* - dosare aflate la examinare în recurs. Totodată a scăzut numărul de dosare aflate la examinare în 2013 față de 2011 și 2012.

O altă categorie de dosare care este examinată de către Curtea de Apel Bălți este cu privire la examinarea **recursurilor împotriva hotărîrilor contravenționale și a cererilor de revizuire a hotărîrilor contravenționale**. Dinamica examinării aceluiași tip de dosare este indicată în tabelul de mai jos:

Anul	Aflate la examinare		Examineate	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	555	262	500	238
2012	450	286	421	251
2011	595	282	576	248

Diferența de sarcină, în 2013, în cazul dosarelor contravenționale este *de aproximativ 2,11* - în cazul dosarelor aflate la examinare. Totodată a scăzut numărul de dosare aflate la examinare în 2013 față de 2011 și 2012.

De asemenea, de către judecătorii Curților de Apel Bălți și Bender, au fost examinate **cereri cu privire la revizuirea hotărîrilor pronunțate în cauzele civile**, după cum urmează mai jos:

Anul	Civile				Contencios administrativ			
	Aflate la examinare		Examine		Aflate la examinare		Examine	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender	Bălți	Bender
2013	66	6	55	5	6	4	6	1
2012	35	3	25	3	20	6	14	6
2011	31	8	30	8	22	17	20	16

În cazul cererilor cu privire la revizuirea hotărârilor pronunțate în cauzele civile este asemănătoare categoriilor de cereri de mai sus. Astfel, diferența de sarcină, în 2013, în cazul dosarelor civile aflate la examinare este *de aproximativ 11 de ori*, iar în cazul dosarelor revizuite în contencios administrativ – *de 1,5 ori*. De asemenea, numărul de dosare aflate la examinare în 2013 a scăzut față de 2011 și 2012.

În ceea ce privește mersul examinării dosarelor de către curțile de apel sus-numite pentru **3 luni ale anului 2014**, situația este următoarea, după cum urmează în tabelul de mai jos:

Categoricia de dosare	Aflate la examinare		Examine	
	Bălți	Bender	Bălți	Bender
Examinarea cauzelor civile în I-ma instanță	1	-	1	-
Examinarea cauzelor economice în I-ma instanță	265	29	64	2
Examinarea cauzelor civile în ordine de apel	1042	208	573	100
Examinarea cauzelor civile în ordine de recurs	331	64	229	36
Examinarea cauzelor penale în ordine de apel	462	99	167	44
Examinarea cauzelor penale în ordine de recurs	167	47	100	30
Examinarea cauzelor în ordine de apel conform Legii Contenciosului Administrativ	191	44	107	21
Examinarea cauzelor în ordine de recurs conform Legii Contenciosului Administrativ	18	8	-	5
Examinarea cauzelor economice în ordine de recurs	35	5	18	3
Examinarea cauzelor economice în ordine de apel	177	23	90	9
Examinarea recursurilor împotriva hotărârilor contravenționale și a cererilor de revizuire a hotărârilor contravenționale	235	72	167	45
Examinarea cererilor cu privire la revizuirea	18	6	17	3

hotărârilor pronunțate în cauzele civile				
Examinarea recursurilor despre eliberarea sau refuzul de a elibera mandatul de arest, arestul la domiciliu și prelungirea termenului de ținere sub arest și arest la domiciliu	92	13	83	12
Examinarea cererilor cu privire la revizuirea hotărârilor pronunțate în cauzele economice	3	1	1	-
TOTAL	3037	619	1617	310

Analizând cifrele prezentate mai sus se poate observa, fără prea multe calcule că, sarcina de muncă a Curții de Apel Bender este net inferioară sarcinii Curții de Apel Bălți și nu doar de 2-3 ori, dar, pentru unele categorii de cauze *și de câte 10 ori în mediu* (ex. cereri cu privire la revizuirea hotărârilor pronunțate în cauzele civile, dosare examinate conform Legii contenciosului administrativ).

Un volum inegal de lucru afectează în mod negativ *indicatorii de eficiență* pentru instanțele judecătorești cu un volum de muncă „lejer”. Acest lucru împiedică, de asemenea, stabilirea unor indicatori de performanță la nivel de țară, precum și stabilirea unui sistem eficient de evaluare a performanței instanțelor judecătorești.

Luând în considerație datele statistice de mai sus, precum și alte date expuse în diferite studii efectuate de diferite organizații neguvernamentale, unul dintre care *Studiu cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova* (elaborat în cadrul proiectului „Contribuția CRJM la implementarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției: Pilonii I și II”, implementat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)), s-ar impune recomandarea de micșorare a numărului de judecători în Curtea de Apel Bender cu 4 posturi de judecător. Fapt care, însă, ar favoriza persistența altor probleme existente în prezent.

Astfel, din anumite considerente (*necesitatea specializării judecătorilor sau crearea de condiții care să asigure evitarea unui conflict de interese*), actualmente, Curtea de Apel Bender are un număr insuficient de judecători. Este de menționat că numărul de 6 judecători este sub numărul rezonabil de judecători acceptabil pentru o curte de apel, care ar trebui să constituie 7. Or, necesarul un minim de 7 judecători ar permite înființarea a cel puțin 2 complete de judecată: civil și penal (adică *ar permite specializarea judecătorilor, ceea ce actualmente este aproape imposibil de realizat*) și un judecător în plus, care poate înlocui judecătorul care nu este disponibil din completul de judecată sau *în caz de conflict de interese* (recuzări). Această abordare pare să fie preluată de către CSM, care a aprobat pentru 2013 numărul de judecători pentru curțile de apel, 7 fiind numărul minim.

Pentru a nu perturba examinarea dosarelor deja aflate la examinate în Curtea de Apel Bender, proiectul propune transmiterea, în termen de 10 zile lucrătoare, a acestora spre examinare Curții de Apel Chișinău. Având în vedere că numărul acestora nu este foarte mare, se consideră că acest adaos nu va defecta mersul normal al lucrărilor în cadrul Curții de Apel Chișinău. Totodată, transmiterea dosarelor în cauză Curții de Apel Chișinău se face, inclusiv, din considerente de amplasare teritorială a acesteia, ea fiind instanța care va cuprinde în mod optim și circumscripția teritorială a Curții de Apel Bender.

Judecătorii din Curtea de Apel Bender vor putea fi transferați, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu acordul lor, în funcțiile vacante de judecători din alte instanțe

judecătorești, în condițiile Legii nr. 514-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Bunurile mobile ale Curții de Apel Bender urmează să fie transmise Curții de Apel Chișinău, iar funcționarii și alt personal al Curții de Apel Bender vor fi transferați în funcțiile respective din cadrul altor instanțe judecătorești, conform schemei de încadrare a personalului, respectându-se prevederile Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și ale legislației muncii.

Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

Viceministru

Nicolae EȘANU